

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/66/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7610210023
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7610210023.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Borisa Brondoša v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX, E. F., IČO: 37792458 a 2/ G. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX, E. F., zastúpených AK Berčo s.r.o., so sídlom Spišská Nová Ves, J. Hanulu 19, IČO: 54329281, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Juraj Berčo, proti žalovanej H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X, E. F., zast. JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom Dolný Kubín, Aleja Slobody 1890/50, o určenie, že žalobcovia sú výlučnými užívateľmi nehnuteľností, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 1C/123/2010-653 zo dňa 27.10.2021 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

M e n í rozsudok tak, že žalobu zamietá.

Žalobcovia v 1. a 2. rade sú povinní nahradiť žalovanej trovy konania pred súdom prvej inštancie a trovy odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) napadnutým rozsudkom: I. určil, že žalobca v 1. rade je výlučným užívateľom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území D. zapísaných na:

- LV č. XX (spoluvlastnícky podiel 1177/2304) parciel č.: XX - trvalé trávne porasty o výmere 3.507 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 493 m², 130 - orná pôda o výmere 6.960 m², 166 - orná pôda o výmere 8.284 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 5.716 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.699 m², XXX/X - orná pôda o výmere 687 m², XXX/X - orná pôda o výmere 453 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.233 m², XXX/X - orná pôda o výmere 715 m², XXX/X - orná pôda o výmere 367 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.217 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.376 m², XXX/X - orná pôda o výmere 867 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.730 m², XXX - orná pôda o výmere 5.381 m², XXX - orná pôda o výmere 4.503 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 218 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1 883 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.050 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.372 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.094 m², XXX/X - orná pôda o výmere 584 m², XXX/X - orná pôda o výmere 599 m², XXX - orná pôda o výmere 2.611 m², XXX - orná pôda o výmere 6.259 m², XXX - orná pôda o výmere 5.072 m², XXX - ostatné plochy o výmere 367 m², XXX - ostatné plochy o výmere 435 m², XXX - orná pôda o výmere 11.762 m²

- LV č. XX (spoluvlastnícky podiel 11/108) parciel č.: XXX - orná pôda o výmere 1.413 m², XXX - orná pôda o výmere 1.259 m², XXX - orná pôda o výmere 1.288 m², XXX - orná pôda o výmere 1.086 m², XXX - orná pôda o výmere 655 m², XXX - orná pôda o výmere 831 m², XXX - orná pôda o výmere 3.586 m², XXX - orná pôda o výmere 647 m², XXX - orná pôda o výmere 464 m², XXX - orná pôda o výmere 1.173 m², XXX - orná pôda o výmere 964 m², XXX - orná pôda o výmere 1.000 m², XXX - orná pôda o výmere 1.187 m², XXX - orná pôda o výmere 1.413 m², XXX - orná pôda o výmere 1.820 m²,

XXX - orná pôda o výmere 1.636 m², XXX - orná pôda o výmere 1.363 m², XXX - orná pôda o výmere 3.708 m², XXX - orná pôda o výmere 3.773 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 288/1152) parcely č.: XXX - orná pôda o výmere 2.618 m² a č. 261 - orná pôda o výmere 7.258 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 18/36) parcely č.: XXX - orná pôda o výmere 2.068 m² a č. XXX - orná pôda o výmere 7.348 m²,
- LV č. XX (spoluvlastnícky podiel 18/36) parcely č.: XXX - trvalé trávne porasty o výmere 428 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 1.752 m², XXX - orná pôda o výmere 1.262 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 507 m², XXX - orná pôda o výmere 1.176 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 3.003 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.597 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 5/9) parcely č.: XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 263 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 2.036 m², XXX/X - orná pôda o výmere 216 m², XXX/X - orná pôda o výmere 5.827 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 173 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.582 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 295 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.924 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.845 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.057 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 331 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.258 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.039 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 777 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.719 m², XXX/X - orná pôda o výmere 838 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.784 m², XXX/X - orná pôda o výmere 539 m², XXX/X - orná pôda o výmere 644 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.306 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.435 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.046 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.295 m², XXX/X - orná pôda o výmere 424 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.830 m²,
- LV č. XX (spoluvlastnícky podiel 5/36) parcely č.: XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 263 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 263 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 2.036 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 2.032 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 216 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 216 m², XXX/X - orná pôda o výmere 5.827 m², XXX/X - orná pôda o výmere 5.827 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 176 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 176 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.586 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.583 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 295 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 295 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.924 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.924 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.849 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.849 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.069 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.057 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 327 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 327 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.259 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.259 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.043 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.039 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 541 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 425 m², XXX/X - orná pôda o výmere 45 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.161 m², XXX/X - orná pôda o výmere 838 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.780 m², XXX/X - orná pôda o výmere 1.780 m², 323/1 - orná pôda o výmere 536 m², 323/2 - orná pôda o výmere 536 m², 324/1 - orná pôda o výmere 640 m², XXX/X - orná pôda o výmere 644 m², 362/1 - trvalé trávne porasty o výmere 1.302 m², XXX/X - trvalé trávne porasty o výmere 1.306 m², 363/1 - orná pôda o výmere 4.431 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.431 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.046 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.050 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.291 m², XXX/X - orná pôda o výmere 2.291 m², XXX/X - orná pôda o výmere 421 m², XXX/X - orná pôda o výmere 424 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.830 m², XXX/X - orná pôda o výmere 4.830 m²,
- náhradné pozemky v nájme žalobcu (v zmysle rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Poprad zo dňa 28.5.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29.6.2007) parcely č.: 19/71 - orná pôda o výmere 42.904 m², XX/XX - orná pôda o výmere 15.884 m², XX/XX - orná pôda o výmere 10.558 m², XX/XX - orná pôda o výmere 10.500 m², XX/XX - orná pôda o výmere 1.503 m², XX/XX - orná pôda o výmere 7.081 m², XX/XX - orná pôda o výmere 7.081 m², XX/XX - orná pôda o výmere 1.090 m².

Žalobca v 2. rade je výlučným užívateľom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území D. zapísaných na:

- LV č. XX (spoluvlastnícky podiel 21/32) parcely č.: 105 - trvalé trávne porasty o výmere 716 m², XXX - orná pôda o výmere 424 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 5.978 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 565 m², XXX - orná pôda o výmere 13.093 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 910 m², XXX - orná pôda o výmere 18.445 m², XXX - orná pôda o výmere 14.798 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 1.007 m², XXX - orná pôda o výmere 1.683 m², XXX - orná pôda o výmere 3.661 m², XXX - orná pôda o výmere 673 m², XXX - orná pôda o výmere 2.867 m², XXX - orná pôda o výmere 1.618 m², XXX - orná pôda o výmere 2.086 m², XXX - orná pôda o výmere 5.039 m², XXX - orná pôda o výmere 12.633 m², XXX - trvalé trávne porasty o výmere 5.071 m², XXX - orná pôda o výmere 2.075

m², XXX - orná pôda o výmere 6.866 m², XXX - orná pôda o výmere 3.334 m², XXX - orná pôda o výmere 5.471 m², XXX - orná pôda o výmere 5.057 m², XXX - orná pôda o výmere 14.399 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 288/1152) parcely č.: 210 - orná pôda o výmere 1.762 m², XXX - orná pôda o výmere 3.223 m², XXX - orná pôda o výmere 4.034 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 18/36) parcely č.: 247 - orná pôda o výmere 5.204 m², XXX - orná pôda o výmere 4.579 m²,
- na LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 18/36) parcely č.: 332 - orná pôda o výmere 2.428 m², XXX - orná pôda o výmere 6.780 m², XXX/X - orná pôda o výmere 374 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 288/1152) parcely č. 189 - orná pôda o výmere 3.298 m², XXX - orná pôda o výmere 910 m², XXX - orná pôda o výmere 1.665 m², XXX - orná pôda o výmere 978 m², XXX - orná pôda o výmere 1.137 m², XXX - orná pôda o výmere 338 m², XXX - orná pôda o výmere 342 m², XXX - orná pôda o výmere 367 m², XXX - orná pôda o výmere 673 m²,
- LV č. XXX (spoluvlastnícky podiel 288/1152) parcely č. 186 - orná pôda o výmere 1.877 m², XXX - orná pôda o výmere 3.136 m², XXX - orná pôda o výmere 3.208 m², XXX - orná pôda o výmere 1.593 m², a to za kalendárny rok 2009.

II. Žalobcom v 1. a 2. rade priznal nárok na plnú náhradu trov konania s tým, že o jej výške rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia v 1. a 2. rade domáhali proti právnemu predchodcovi žalovanej I. B. - SHR určenia, že sú výlučnými užívateľmi označených nehnuteľností v katastrálnom území D., a to za kalendárny rok 2009 (v zmysle upresnenia žalobného petitu právnym zást. žalobcov na pojednávaní dňa 27.10.2021), ktorú skutkovo odôvodnili tým, že rozhodnutím Pôdohospodárskej platobnej agentúry v Bratislave (ďalej tiež len „PPA“) č. 500/615/39/2009 zo dňa 10.6.2010 bol žalobca v 1. rade vyzvaný na podanie žaloby na súde o určenie užívacieho práva k pozemkom, ku ktorým žiadal o vyplatenie podpory za ich obhospodarovanie v roku 2009, pričom správne konanie o poskytnutí podpory na poľnohospodársku pôdu vo vzťahu k jednotnej žiadosti za rok 2009 bolo v zmysle § 16 písm. c) zákona č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov a § 29 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) prerušené na dobu 30 dní a v prípade podania žaloby do právoplatného rozhodnutia súdu. PPA tak rozhodla po zistení, že na tú istú poľnohospodársku pôdu podal žiadosť o poskytnutie podpory aj právny predchodca žalovanej I. B. - SHR, ktorého PPA vyzvala na podanie analogickej žaloby. Naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe žalobcovia odôvodnili poukazom na rozhodnutie PPA, ktorým správne konanie o poskytnutie podpory bolo prerušené do právoplatného skončenia súdneho konania, pričom ak by žaloba nebola podaná, stratili by nárok na vyplatenie dotácií, čo by bolo pre nich likvidačné. Dôvodili tiež tým, že žalobca sa v inom konaní vedenom pod sp. zn. 5C/75/2008 domáhal určenia neplatnosti nájomnej zmluvy, od ktorej žalovaná, resp. jej právny predchodca I. B., odvodzuje svoje užívacie právo k niektorým nehnuteľnostiam, ktoré konanie však bolo zastavené z dôvodu, že odpadol naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko uplynula doba platnosti tejto nájomnej zmluvy.

3. Pôvodný žalovaný I. B., nar. XX.X.XXXX, v priebehu konania dňa XX.X.XXXX zomrel, konanie o dedičstve je vedené Notárskym úradom JUDr. Eriky Lukáčovej pod sp. zn. 6D 13/2012, 4Dnot 43/2012. Dňa 14.9.2021 žalovaná H. B. doručila súdu dohodu oprávnených dedičov, podľa ktorej sa zaviazala pokračovať v poľnohospodárskej činnosti po neb. manželovi I. B. (č.l. 518 - 519 spisu), preto súd prvej inštancie uznesením zo dňa 21.9.2021 rozhodol o tom, že pokračuje v konaní na strane žalovanej s H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X, ako právnu nástupkyňou neb. I. B..

4. Z obsahu pripojených spisov Okresný súd Spišská Nová Ves mal preukázané, že na tomto súde medzi stranami boli, prípadne sú vedené tieto súdne spory:

- sp. zn. 2C/121/2010 o žalobe podanej dňa 14.7.2010 žalobcom Michal Repaský-SHR, bytom D. X, proti žalovaným: 1/ A. J. K., 2/ LEDO, s.r.o., 3/ B. C. a 4/ G. C., o určenie práva užívania pozemkov; v tomto konaní žalobca uplatnený nárok odvíjal od nájomnej zmluvy č. P4963204 uzavretej na kalendárny rok 2004 so Slovenským pozemkovým fondom a nájomnej zmluvy č. 4115205 zo dňa 22.3.2005 uzavretej so Slovenským pozemkovým fondom na obdobie od 1.1.2005 do 31.12.2009. Uznesením zo dňa 15.3.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.5.2012, bolo konanie zastavené z dôvodu úmrtia žalobcu.

- sp. zn. 5C/5/2011 o žalobe podanej žalobcom A. B. C. proti I. B. - SHR a spol., o náhradu škody vo výške 7.824,73 € s prisl.; toto konanie bolo prerušené do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiteľovi I. B., vedeného na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 6D/13/2012.
- sp. zn. 5C/75/2008 o žalobe podanej dňa 26.9.2008 proti I. B., nar. XX.X.XXXX (ako žalovanému v 1. rade), súkromne hospodáriacemu roľníkovi, IČO: 34802401, o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným a Slovenským pozemkovým fondom na obdobie do 31.12.2009. V tejto veci súd žalobe vyhovel rozsudkom zo dňa 7.2.2011, ktorý na základe podaného odvolania Krajský súd v Košiciach uznesením 4Co/96/2011-374 zo dňa 28.3.2013 zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie; Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením zo dňa 27.12.2013 z dôvodu úmrtia I. B. konanie zastavil, Krajský súd v Košiciach uznesením 1Co/303/2014-416 zo dňa 30.9.2014 zastavujúce uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ktorý vo veci opätovne rozhodol rozsudkom zo dňa 3.7.2015 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.9.2015) tak, že žalobu zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. V tomto konaní súd uznesením 5C/75/2008-179 zo dňa 10.7.2009 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanému v 1. rade I. B. - SHR vstupovať a akokoľvek užívať nehnuteľnosti (totožné s parcelami, ktoré sú predmetom tohto konania sp. zn. 1C/123/2010) až do právoplatného rozhodnutia veci samej v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5C/75/2008.
- sp. zn. 7C/143/2013 o žalobe žalobkyne H. B. proti žalovaným: 1/ BUGLO, s.r.o. a 2/ AGROLED, s.r.o., obom zastúpeným konateľom A. L. C. a 3/ G. C., o určenie, že žalobkyňa je oprávnená užívať nehnuteľnosti a patrí jej užívacie právo za rok 2012 podľa popísaných pôdnych blokov v Spišskom Hrhove; v tejto veci zatiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.
- sp. zn. 1C/102/2009 návrh I. B. proti A. L. C. a spol., o nariadenie predbežného opatrenia, ktorý bol uznesením zo dňa 4.6.2009 zamietnutý z dôvodu neosvedčenia nároku; uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 27.6.2009.

5. Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa ustanovení § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) účinného do 30.6.2016, § 137 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ust. § 16b ods. 1 a 2, § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov a po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je procesne prípustná a v celom rozsahu dôvodná. Súd zastával názor, že žalobcovia preukázali na podanej určovacej žalobe naliehavý právny záujem v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p., pretože „bez rozhodnutia v tejto veci by sa ich právo stalo neistým, pretože dva rôzne subjekty si uplatnili príspevok u Pôdohospodárskej platobnej agentúry Bratislava k totožným parcelám. Pre daný spor nie je pritom rozhodujúce, ako táto neistota vznikla. Naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe pretrváva i doposiaľ, pretože len takýmto rozhodnutím súdu je možné odstrániť neistotu vzťahu účastníkov konania a vytvára pevný základ pre usporiadanie vzťahov. Bez tohto určenia by bolo právo žalobcov ohrozené alebo, resp. bez tohto určenia by stalo ich právne postavenie neistým - viď rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012 sp. zn. 5Cdo 31/2011. Tento stav pretrváva aj ku dňu rozhodovania súdu, a keďže rozhodujúci je stav daný v čase vyhlásenia rozsudku, naliehavý právny záujem je daný i v zmysle ust. § 137 CSP - viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 25. mája 2010 sp. zn. 2Cdo 110/2009“. K otázke naliehavého právneho záujmu súd prvej inštancie odkázal tiež na rozsudky Najvyššieho súdu SR z 19.11.2008 sp. zn. 5Obdo 10/2008 a 4Cdo 49/2003, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22.9.2010 sp. zn. 4Cdo 56/2009 a rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17Co 161/2007. Námietku žalovanej o neexistencii naliehavého právneho záujmu preto nepovažoval za dôvodnú a v tejto súvislosti konštatoval, že „určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) O.s.p. má preventívny charakter. Predovšetkým prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať splnenie týchto funkcií, nie je daný naliehavý právny záujem na určení. Závery o tom sú spojené nielen so žalobou o určenie, ale aj s otázkou, akého konkrétneho určenia sa žalobca žalobou domáha“. Podľa posúdenia súdu žalobcovia predloženými listinnými dôkazmi preukázali, že minimálne od roku 2007 sú oprávnenými užívateľmi nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým žiadajú poskytnutie „príspevku“, pričom žalovaná doklady predložené žalobcami nespochybnila a z predložených listín PPA vyplýva i duplicita uplatnených dotácií pre rok 2009 oboch sporových strán. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná svoj právny nárok na poskytnutie

dotácií opierala o nájomné zmluvy, ktoré uzatvoril jej nebohý manžel I. B. - SHR, IČO: 34802401, na obdobie do 31.12.2009 a skonštatoval, že po tomto dátume nájomný vzťah už neexistoval. V konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5C/75/2008 bolo vydané predbežné opatrenie, ktorým súd zakázal I. B. vstupovať a užívať nehnuteľnosti v k.ú. D., podrobne popísané v tomto rozhodnutí. Podľa úvahy súdu prvej inštancie „ak by aj nájomný vzťah vo vzťahu k zmluvám uzatvoreným I. B. trval, v dôsledku cit. predbežného opatrenia účinky vo vzťahu k týmto zmluvám nemohli vzniknúť minimálne po 16.7.2009, kedy uznesenie o predbežnom opatrení bolo doručené stranám sporu a v zmysle § 171 O.s.p. nadobudlo vykonateľnosť. Minimálne od tohto dátumu právny predchodca žalovanej - pôvodný žalovaný nemohol byť oprávneným užívateľom týchto nehnuteľností. Z toho je teda zrejmé, že nájomný vzťah vo vzťahu k sporným parcelám svedčí jednoznačne v prospech žalobcov“. V tejto súvislosti súd poukázal na oznámenie PPA zo dňa 23.8.2010 (v konaní sp. zn. 5C/75/2008), z ktorého vyplynulo, že v prípade trvania platnosti predbežného opatrenia žiadateľ nemôže riadne užívať uvedené parcely a preto jeho žiadosti o poskytnutie podpory nie je možné vyhovieť, keďže prvotnou podmienkou na poskytnutie dotácie je riadne užívanie pôdy. Keďže v danom prípade nariadené predbežné opatrenie trvalo do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci 5C/75/2008, teda do 30.9.2015, z uvedeného podľa názoru súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaná strana v kalendárnom roku 2009 nemohla byť oprávneným užívateľom sporných nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým si uplatnila nárok na vyplatenie dotácií. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie bez potreby ďalšieho dokazovania žalobe v plnom rozsahu vyhovel. K námietkam žalovanej uviedol, že nespochybňuje právomoc PPA posúdiť dôvodnosť dotácií v prospech jednotlivých žiadateľov, ktorí si takýto nárok uplatnili (žalobcov i žalovanej strany) a že „predmetom tohto sporu nie je ochrana užívacieho práva žalobcov voči žalovanej..., podstatou tohto sporu je určenie, či sa žalobcovia môžu uchádzať pred PPA o poskytnutie dotácií za rok 2009“. Z tohto pohľadu podľa názoru súdu prvej inštancie žalobcovia zvolili správny typ žaloby a na podanej žalobe majú naliehavý právny záujem, pretože len takýmto rozhodnutím súdu „prestane byť postavenie žalobcov neisté, následne bude môcť vo veci rozhodnúť PPA, a teda nehrozí žiaden ďalší súdny spor medzi stranami sporu po tomto rozhodnutí súdu, pretože ďalej vo veci strán sporu bude konať a rozhodovať PPA“. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že v spore úspešným žalobcom priznal nárok na plnú náhradu trov konania, pričom nezistil dôvody pre aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške trov konania v súlade s § 262 ods. 2 CSP si vymienil rozhodnúť samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti konečného rozhodnutia vo veci.

6. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná, odôvodniac ho odvolacími dôvodmi podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP a navrhla ho zmeniť a žalobu žalobcov v 1. a 2. rade v celom rozsahu zamietnuť. Citovala dôvody napadnutého rozsudku, na podklade ktorých súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel a mala za to, že odôvodneniu rozsudku chýba elementárna logika, pokiaľ v bode 25. rozsudku súd konštatuje, že „ak by nájomný vzťah na základe zmlúv uzatvorených s I. B. trval, účinky vo vzťahu k týmto zmluvám by nemohli vzniknúť v dôsledku predbežného opatrenia minimálne po 16.7.2009, kedy bolo predbežné opatrenie doručené stranám sporu“. Uviedla v tejto súvislosti, že predbežné opatrenie môže niekoho obmedziť vo vykonávaní právnych úkonov len od doručenia uznesenia o predbežnom opatrení do budúcnosti. Predbežné opatrenie sa nikdy nevzťahuje na úkony, ktoré boli realizované pred doručením uznesenia účastníkom, to znamená, že na nájomný vzťah, ktorý bol uzatvorený zmluvou pred doručením predbežného opatrenia, sa toto predbežné opatrenie vzťahovať nemôže. Poukázala na to, že I. B. uzatvoril nájomnú zmluvu č. 4115205 dňa 31.4.2005 s prenajímateľom Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, predmetom ktorej boli poľnohospodárske pozemky vo výmere 129,8 ha v okresoch Levoča a Spišská Nová Ves v kat. územiach D. M. N. v členení: a) vo vlastníctve SR, b) vo vlastníctve neznámych vlastníkov (§ 16 ods. 1 písm. b/, c/ zákona č. 180/1995 Z.z.), pričom presná špecifikácia prenajatých pozemkov (vrátane druhu pozemkov) je uvedená v prílohách č. 1 a 3, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť nájomnej zmluvy. Z výpisu z katastra nehnuteľností zo dňa 14.3.2008 pre k.ú. Bugľovce vyplýva, že parcela registra „C“ č. 344/1 - orná pôda o výmere 462.534 m², je evidovaná na katastrálnej mape bez založeného listu vlastníctva. Žalovaná vytýkala ďalej súdu, že neprihliadol na čl. IX. ods. 2 Osobitné ustanovenia cit. nájomnej zmluvy, týkajúci sa prevodu prenajatých pozemkov na oprávnené osoby titulom reštitučnej náhrady podľa zák. č. 229/1991 Zb. a zák. č. 503/2003 Z.z., prípadne poskytnutia náhrady vlastníkom pozemkov v zriadených záhradkových osadách v zmysle zákona č. 64/1997 Z.z. a povinnosti prenajímateľa túto skutočnosť bez zbytočného odkladu oznámiť nájomcovi, kedy nový vlastník vstupuje do práv prenajímateľa a nájomca svoj nájomný vzťah ako užívateľ nestráca. Nesúhlasila so záverom súdu o preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení užívacieho vzťahu a namietala v tejto súvislosti zrejmú nelogickosť v odôvodnení rozsudku (bod 21.), v ktorom súd konštatuje, že určovacia žaloba podľa §

80 písm. c) O.s.p. má preventívny charakter a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Napriek tomu žalobe vyhovel a rozsudkom určil, že žalobcovia sú výlučnými užívateľmi nehnuteľností v uvedených spoluvlastníckych podieloch ..., pričom ničím nevysvetlil, akým spôsobom vypočítal užívacie právo v podieloch, keďže v prírode je potrebné zistiť užívacie právo v konkrétnych výmerách napr. vytýčením hraníc alebo iným faktickým zameraním. Pokiaľ ide o výmeru určenú v podiele, ktorá je nižšia než 100 % celkovej výmery, pre vykonateľnosť rozsudku sa vyžaduje aj zameranie, ktorá časť tohto podielu z celkovej výmery tomuto podielu na mape, resp. v prírode, predstavuje. Pri žalobcovi v 1. rade chýba určenie, že ide o kalendárny rok 2009, z čoho vyplýva, že súd určil, že žalobca v 1. rade je výlučným užívateľom spoluvlastníckych podielov nehnuteľností ku dňu vyhlásenia rozsudku, t.j. k 27.10.2021. Podľa žalovanej výrok rozsudku vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade je zmätočný, pretože podielový užívateľ nikdy nemôže byť zároveň výlučným užívateľom. Súd nezistoval, či v súčasnosti je žalobca v 1. rade skutočným užívateľom vo výroku uvádzaných pozemkov, pričom aj napriek námietkam žalovanej paralelne určil, že žalobca v 1. rade je užívateľom aj náhradných pozemkov, ktoré má v nájme v zmysle rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Poprad zo dňa 28.5.2007 aj keď tieto náhradné pozemky mu boli pridelené v roku 2007, a teda v súčasnosti tento stav nemôže platiť. Identifikovanie pozemkov len číslom, kultúrou a výmerou bez špecifikovania katastrálneho územia a obce, považovala za neurčité, čo spôsobuje nevykonateľnosť rozsudku pre zmätočnosť v neurčitosti označenia predmetu užívania. Podľa žalovanej obidva výroky rozsudku sú zmätočné, vydané v rozpore s právnou praxou. U žalobcu v 1. rade súd určil súčasný užívací vzťah k pozemkom, vrátane náhradných a v prípade žalobcu v 2. rade určil užívací vzťah do minulosti, ktorý nie je ani nemôže byť totožný so stavom v čase vyhlásenia rozsudku. Taktiež vytýkala súdu prvej inštancie, že rozhodol o zmenenej žalobe bez toho, aby vydal uznesenie o zmene žaloby v súlade s ust. § 140 a nasl. CSP, v zmysle ktorého mal postupovať aj vtedy, ak toto podanie nebolo označené ako návrh na zmenu žaloby. Citovala právny názor formulovaný v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obdo/11/2012 zo dňa 30.4.2012, podľa ktorého každé podanie adresované súdu musí spĺňať kritériá správnosti, úplnosti a zrozumiteľnosti. Nesprávnosť a nezrozumiteľnosť podania môže byť odstránená opravou alebo doplnením, pričom je povinnosťou súdu poučiť žalobcu o tejto nesprávnosti podania a vyzvať ho na jej odstránenie. V tejto súvislosti citovala znenie ust. § 124, § 140 ods. 2, § 132 ods. 2 CSP a za nesprávny považovala procesný postup súdu, ktorý najskôr poradil žalobcom otázkou, či žiadajú o určenie súčasného stavu alebo určenie užívacieho práva za rok 2009 a na základe ich odpovede, bez rozhodnutia o zmene petitu v ďalšom konaní pokračoval a skúmal ich užívacie práva v roku 2009, pričom u prvého žalobcu túto zmenu nevyhodnotil. Žalovaná zastávala názor, že naliehavý právny záujem žalobcovia nemôžu mať do minulosti. Pokiaľ žiadali o určenie užívacieho práva vo vzťahu k zmluve o nájme uzatvorenej nájmomcom I. B., ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX, uviedla, že jeho univerzálnymi nástupcami sú zákonní dedičia, ktorými okrem nej (H. B.) sú aj J. B., nar. XX.XX.XXXX a I. B., nar. XX.XX.XXXX. Mala za to, že žalobcovia nedostatočne označili okruh pasívne legitimovaných žalovaných a aj pre toto pochybenie mal súd žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Citovala ďalej ust. § 7 ods. 1 až 5 zákona č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov, § 16a, § 16b a § 16c cit. zákona v znení novely vykonanej zákonom č. 390/2009 Z.z., účinného od 1.12.2009 do 30.4.2011. Tvrdila, že pokiaľ dôvodom na podanie žaloby žalobcov bolo rozhodnutie PPA zo dňa 10.6.2010, ktorú žalobcovia podali dňa 15.7.2010, nedodrжали 30 – dňovú lehotu na podanie žaloby a súd už nebol kompetentný rozhodovať o žalobe, ale v zmysle ust. § 16 písm. c) zák. č. 543/2007 Z.z. mala o otázke užívania poľnohospodárskej pôdy kompetentne rozhodnúť PPA. Žalobcovia boli povinní preukázať skutočné užívanie poľnohospodárskych pozemkov, avšak súd prvej inštancie sa otázkou skutočného užívania pozemkov, ktoré sú označené v petite, vôbec nezaoberal a nevykonával potrebné dokazovanie v smere skutočného využitia poľnohospodárskych pozemkov na účel, ktorý bol v žiadostiach jednotlivých žiadateľov uvedený (v žiadosti žalobcov na účel pestovania obilnín a repky). Tvrdila, že bola skutočným užívateľom poľnohospodárskej pôdy, ktorá je naznačená v projekte, a to od roku 2005 až do roku 2009 na sporných pozemkoch v rozsahu 80,45 ha, ktoré boli využité v prírode v plnom rozsahu bez uvedenia podielov, pestovala krmoviny pre hovädzí dobytok (trávu), ktoré skutočnosti sú potvrdené aj kontrolným úradom UKSUP pri kontrolách vykonaných za účasti zamestnanca PPA, pričom posledná kontrola bola vykonaná dňa 29.11.2009 s pozitívnym výsledkom a došlo k potvrdeniu využitia projektu v plnom rozsahu bez pripomienok (Dôkaz: kontrolné hácky podpísané A. L. a A. N.). Z kontrolných výkazov je preukázané, že žalobcovia nevyužívali sporné pozemky na účel poľnohospodárskej výroby. Podľa názoru žalovanej týmito dôkazmi je v plnom rozsahu vyvrátená dôvodnosť žalobného návrhu nielen po formálno-právnej stránke, ale najmä po stránke materiálnej. Za najmarkantnejší dôkaz však považovala rozhodnutie Ministerstva pôdohospodárstva

SR č. 16399/2010 zo dňa 2.6.2010, ktorým sa zmenilo rozhodnutie č. 500/1666/16999/2008 zo dňa 7.5.2009 tak, že schválilo poskytnutie podpory formou platby SAPS v sume 10.701,45 € v zmysle § 2 nariadenia vlády SR č. 20/2009 Z.z., v ktorom (na str. 8) sa konštatuje, že nájomná zmluva č. 4115205 je platná, prenajímateľ Slovenský pozemkový fond v Bratislave konštatoval, že žiadateľovi I. B. nebola daná výpoveď z užívacieho vzťahu ani nedošlo k vydaniu rozhodnutia, ktorým by sa schválil zjednodušený rozdeľovací plán. Na kultúrnom diele označenom ako Spišský hrhov 2805/2 bola deklarovaná výmera 46,10 ha, ktorá bola uznaná a na kultúrnom diele Spišský hrhov 2707/1 deklarovaná výmera 6,55 ha, bola schválená v rovnakom rozsahu. Takto označené kultúrne diely v sebe zahrňujú aj pozemky nachádzajúce sa v obci a k.ú. D., ktoré sú predmetom žalobného návrhu. Záverom uviedla, že na základe cit. rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva SR boli na projekt aj vyplatené dotácie v prospech účtu I. B., jej právneho predchodcu, čoho dôkazom je výpis z účtu v ČSOB za obdobie apríl 2010 a júl 2010.

7. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu potvrdiť. Mali za to, že súd prvej inštancie sa v rozsudku vysporiadal s argumentáciou žalovanej a vyhodnotil sporné skutočnosti, pričom nebol dôvod na to, aby sa zaoberal nespornými okolnosťami, ktoré strany ako sporné neprezentovali. Podľa žalobcov neexistuje žiadny právny dôvod, pre ktorý by sa mal odvolací súd v tomto konaní zaoberať novotami uvádzanými v podanom odvolaní. Tvrdili, že zo žiadnej prílohy nájomnej zmluvy č. 4115205 zo dňa 31.4.2005 (ani z prílohy č. 1) uzatvorenej právnym predchodcom žalovanej, o platnosti ktorej sa viedlo Okresným súdom Spišská Nová Ves konanie pod sp. zn. 5C/75/2008, nevyplýva taká špecifikácia pozemkov, v zmysle ktorej by bol predmetom nájmu akýkoľvek pozemok v k.ú. D., a teda a contrario žiadny pozemok v k.ú. D. nebol predmetom nájmu podľa tejto zmluvy. Tvrdili, že SPF v k.ú. D. ani nedisponoval takou výmerou, aká mala byť predmetom nájmu. Za irelevantné označili ustanovenie nájomnej zmluvy č. 4115205, v zmysle ktorého nový vlastník vstupuje do práv prenajímateľa aj v prípade, že by došlo k nakladaniu s pozemkom zo strany SPF titulom reštitučnej náhrady, nakoľko žiadna taká situácia v tomto prípade nenastala. Podľa žalobcov z výroku napadnutého rozsudku I. posledná veta je zrejme, že celý tento výrok vo vzťahu k obom žalobcom sa týka kalendárneho roka 2009, čo žalobca oznámil súdu podaním zo dňa 31.7.2014. K námietke žalovanej, že žaloba bola podaná po uplynutí 30 - dňovej lehoty, žalobcovia uviedli, že žalovaná začiatok tejto lehoty nesprávne odvíja od dátumu vydania rozhodnutia PPA o prerušení konania (10.6.2010), a nie od jeho doručenia žalobcom, keďže z cit. ustanovení zákona č. 543/2007 Z.z. vyplýva, že táto lehota plynie od doručenia rozhodnutia. K otázke užívania pozemkov uviedli, že skutočne dané pozemky užívali aj napriek tomu, že žalovaná im v tom bránila. V tejto súvislosti poukázali na to, že konanie vedené na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2C/121/2010, v ktorom sa právny predchodca žalovanej domáhal určenia užívacieho práva k sporným pozemkom, bolo zastavené bez meritórneho prejednania veci, pričom žalovaná sa v žiadnom inom konaní užívacieho práva nedomáha. Za kľúčovú považovali skutočnosť, že právny predchodca žalovanej mal vykonateľným predbežným opatrením sp. zn. 5C/75/2008 zo dňa 10.7.2009 až do právoplatného skončenia veci, t.j. do 30.9.2015 zakázané vstupovať a akokoľvek užívať nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, a preto nemohol riadne užívať uvedené parcely a jeho žiadosti o poskytnutie podpory nemôže agentúra vyhovieť, čo vyplýva aj z oznámenia PPA zo dňa 23.8.2010. Ani žalovanou predkladané kontrolné hárky nemôžu zmeniť výsledok tohto konania. Súd v tomto konaní nerozhoduje o tom, kto dostane alebo nedostane podporu, ale o tom, kto mal v rozhodnom období užívacie právo ku konkrétnym nehnuteľnostiam, teda ak by nehnuteľnosti de facto užívala iná osoba ako tá, ktorá k nim má užívacie právo, neznamenalo by to, že oprávnená osoba k nim nemá užívacie právo. Súd teda nerozhoduje spätne o tom, kto nehnuteľnosti užíval, ale kto k nim mal užívacie právo. Samotná skutočnosť, že právny predchodca žalovanej mal „realizovať“ projekt, ho žiadnym spôsobom neoprávňovala nehnuteľnosti užívať. Tieto skutočnosti však neboli v prvoinštančnom konaní sporné, preto nemožno súdu vytýkať, že sa nimi nezaoberal.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a preskúmal rozsudok z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov upravených v ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a nie sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku (§ 387 CSP), ani na jeho zrušenie (§ 389 CSP), a preto napadnutý rozsudok podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcov v 1. a 2. rade zamietol.

9. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 27.9.2023 o 10:05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 215/2. posch., po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v súlade s ust. § 219 ods. 1, 3 a § 378 ods. 1 CSP.

10. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov a námietok žalovanej uvedených v odvolaní dospel k záveru, že žalovaná opodstatnene namietala, že rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci a uplatnila odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

11. Imanentnou súčasťou právneho posúdenia určovacích žalôb, akou je aj podaná žaloba v danej veci, je existencia naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení práva v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP, ktorá predstavuje podmienku procesnej prípustnosti určovacej žaloby, pričom žalobca naliehavý právny záujem v takom spore musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať (ibaže právny záujem vyplýva z osobitného predpisu). Súd prvej inštancie preto v tomto konaní celkom správne v prvom rade, t.j. ešte pred hmotnoprávnym posúdením uplatneného nároku, skúmal otázku procesnej prípustnosti podanej určovacej žaloby v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p., ktoré bolo účinné v čase podania žaloby [od 1.7.2016 obdobné ust. § 137 písm. c) CSP]. Toto zák. ustanovenie však v okolnostiach posudzovaného prípadu nesprávne aplikoval, a preto dospel k nesprávnej závere o procesnej prípustnosti podanej určovacej žaloby, s ktorým právnym posúdením sa odvolací súd nemohol stotožniť.

12. Zámerom určovacej žaloby je, aby súd v rozsudku vyriekol, či určité právo alebo právny vzťah existuje alebo neexistuje. Určovacie žaloby majú preventívnu funkciu, smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Doktrína preventívneho charakteru určovacích žalôb vychádza z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. V zmysle záverov právnej praxe naliehavý právny záujem na požadovanom určení práva je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, ako aj v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu riešeného právneho vzťahu, takže jej prostredníctvom možno dosiahnuť nápravu, ktorá odvráti prípadné budúce spory medzi stranami sporu (porov. napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/137/96, 8Cdo/148/2017).

13. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca môže v danom právnom vzťahu navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Nejde o samotnú určovaciu žalobu, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petít a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým ale so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/122/2009). Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

14. V danom prípade sa žalobcovia v 1. a 2. rade podanou žalobou domáhajú určenia, že „sú výlučnými užívateľmi nehnuteľností v označených spoluvlastníckych podieloch“, a to za kalendárny rok 2009. Takto formulovaný petít (prevzatý súdom prvej inštancie do výroku rozsudku), odhliadnuc od jeho zmätočnej gramatickej formulácie v prítomnom čase („sú užívateľmi“) s dodatkom, že ide o určenie stavu za dobu minulú („za kalendárny rok 2009“), nedeklaruje (neurčuje) právo užívania (právny pomer – užívací vzťah) k dotknutým nehnuteľnostiam, ktoré je medzi stranami sporné (z dôvodu spornosti ktorého práva PPA odkázala žalobcu v 1. rade na podanie žaloby na súde) a nemožno z neho vyvodit' ani existenciu právneho titulu zakladajúceho oprávnenie žalobcov na obhospodarovanie dotknutých parciel, ale deklaruje iba faktický stav užívania pôdy žalobcami (v roku 2009), ktorý pre priznanie dotácie na pôdu žiadateľovi však nie je zásadný. Priamu platbu za obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy

možno totiž poskytnúť iba tomu žiadateľovi, ktorý deklaruje nielen reálne užívanie (obhospodarovanie) poľnohospodárskej pôdy, ale zároveň preukáže aj existenciu platného právneho titulu, z ktorého odvodzuje tvrdené právo na obhospodarovanie dotknutej parcely. V súvislosti s dispozíciou žiadateľa s pôdou (k 31. máju príslušného roka) a reálnym obhospodarovaním pôdy zákon teda vyžaduje, pričom nesporne vyžadoval aj v čase vydania rozhodnutia PPA č. 500/615/39/2009 zo dňa 10.6.2010 [§ 16b zák. č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti štátnej správy pri poskytovaní podpory v poľnohospodárstve v znení neskorších predpisov, § 2 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 81/2007 Z.z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou jednotnej platby na plochu, účinného do 31.12.2010] - preukázanie „práva užívania k pôde“ ako práva odvodeného (vyplývajúceho) z právneho vzťahu (nájomného, podnájomného pomeru, vlastníckeho práva a pod.) žiadateľa k pôde. Samotný zákon č. 543/2007 Z.z. v ust. § 16b veta za bodkočiarkou ustanovuje, že právom užívania k pôde sa rozumie právo túto pôdu užívať ako vlastník, nájomca alebo na základe iného právneho dôvodu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje tiež na výstižný právny záver, ktorý Najvyšší súd SR formuloval v rozsudku sp. zn. 4Sžo/105/2015 zo dňa 5.4.2016 (publikovanom pod č. 12 v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a súdov SR č. 1/2019), podľa ktorého „ak žalobca, ktorý je žiadateľ o poskytnutie podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb obhospodaruje a užíva poľnohospodársku pôdu bez právneho titulu, ide o skutočnosť, ktorá v procese poskytovania dotácií postačuje na vyradenie žiadosti žiadateľa z predmetného procesu, a to bez poskytnutia platby. Priamu platbu je možné vyplatiť v poradí ďalšiemu zo žiadateľov o poskytnutie dotácie na totožnú parcelu, ktorý preukáže po splnení všetkých podmienok aj existenciu právneho titulu na obhospodarovanie dotknutej parcely“.

15. V posudzovanej veci je zrejmé, že Pôdohospodárska platobná agentúra zmieneným rozhodnutím č. 500/615/39/2009 zo dňa 10.6.2010 (v spise na č.l. 12 – 13) prerušila správne konanie o poskytnutí podpory na skutočne využívanú poľnohospodársku pôdu a žiadateľa G. C. (v tomto konaní žalobca v 1. rade) odkázala na konanie pred súdom z dôvodu spornosti „práva užívania pôdy“, ktoré je PPA povinná skúmať v prípade duplicitných deklarácií a v takom prípade žiadateľ o dotáciu je povinný v správnom konaní, prípadne v súdnom spore nielen tvrdiť, ale aj preukázať právny titul k pôde, z ktorého odvodzuje svoje právo (právny vzťah) užívania pôdy ako zákonnú podmienku (jednu z podmienok) poskytnutia podpory na poľnohospodársku pôdu, čo vyplýva explicitne z ust. § 16b zák. č. 543/2007 Z.z. V tomto smere možno súhlasiť s argumentáciou žalobcov vo vyjadrení k odvolaniu, v ktorom uviedli, že v súdnom konaní súd nerozhoduje o tom, kto nehnuteľnosti užíval, ale rozhoduje o tom, kto k nim mal v rozhodnom období užívacie právo, a „ak by nehnuteľnosti de facto užívala iná osoba ako tá, ktorá k nim má užívacie právo, neznamenalo by to, že oprávnená osoba k nim nemá užívacie právo“. Inými slovami povedané, ak nehnuteľnosti má v skutočnej držbe a užívaní (obhospodaruje ich) iná osoba než oprávnený užívateľ, neznamená to automaticky, že tejto osobe svedčí „právo užívania k pôde“ v zmysle preukázania platného právneho vzťahu (pomeru). Paradoxne však žalobcovia v rozpore s touto správnu argumentáciou zvolili nevhodný typ určovacej žaloby, ktorej petit – žalobný návrh [ktorým bol súd v konaní viazaný (§ 216 ods. 1 CSP), pričom je zjavné, že nejde len o vadnú formuláciu petitu, pri inak nepochybnéj identifikácii predmetu konania a taký nedostatok návrhu, ktorý by bolo potrebné na výzvu súdu upresniť či odstrániť – pozn. odvolacieho súdu] - znie na deklaráciu faktických užívacích pomerov k nehnuteľnostiam za dobu minulú (kalendárny rok 2009), ohľadne ktorých podľa názoru odvolacieho súdu postavenie žalobcov nie je sporné, ohrozené a ani neisté, preto na takomto navrhovanom určení žalobcovia nemôžu mať (nepreukázali) naliehavý právny záujem. Z týchto dôvodov podaná žaloba nie je vhodne zvoleným a spôsobilým prostriedkom ochrany ich práv v súvislosti s ich žiadosťou o poskytnutie podpory na poľnohospodársku pôdu, a nie je preto procesne prípustná. Podľa názoru odvolacieho súdu v prípade - pokiaľ žiadateľ o dotáciu tvrdené právo užívania k pôde nepreukázal predloženými dôkazmi na výzvu PPA v správnom konaní, a toto právo nebolo preukázané ani na základe zistení administratívnej kontroly zo strany PPA na mieste samom, môže mať pre žiadateľa (v danom prípade pre žalobcov) po právnej stránke zmysel, resp. právny význam iba také vyhovujúce rozhodnutie súdu, ktorým by súd deklaroval existenciu sporného práva užívania k pôde (v zmysle ust. § 16b ods. 1 zák. č. 543/2007 Z.z.), po preukázaní relevantného právneho vzťahu (právneho titulu) oprávňujúceho žalobcov dotknuté pozemky v rozhodnom období držať, užívať a obhospodarovať ich, prípadne i za dobu minulú (ktorej sa týka duplicitná žiadosť o poskytnutie podpory na tú istú poľnohospodársku pôdu), a nie rozsudok deklarujúci faktický stav užívania (obhospodarovania) a držby pôdy, ku ktorému v danom prípade smeruje petit žaloby, nesprávne prevzatý súdom prvej inštancie do vyhovujúceho výroku preskúmaného rozsudku.

16. Nejasnosť a vnútorná rozpornosť žalobného petitu (návrh na výrok rozsudku súdu) podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva tiež zo skutočnosti, že žalobcovia napriek tomu, že deklarujú dispozíciu iba

spoluvlastníckymi podielmi (prevažne menšinovými) k predmetným pozemkom, podanou žalobou sa domáhajú určenia, že sú ich „výlučnými“ užívateľmi, a to bez ozrejmenia, na podklade akých skutočností a právneho titulu, nájomných zmlúv, príp. iných právnych úkonov uzatvorených s podielovými spoluvlastníkmi, odvodzujú právo na užívanie spoločných nehnuteľností na poľnohospodárske účely v celosti, ku ktorým požiadali o poskytnutie podpory v poľnohospodárstve podľa osobitného predpisu. Pokiaľ je žalobný petit nesprávny, t.j. vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité alebo nezrozumiteľné, prevzatie takéhoto petitu do výroku súdneho rozhodnutia by malo za následok, že rozhodnutie by bolo nevykonateľné. V tejto súvislosti odvolací súd pripomína, že zákonné požiadavky na presnosť, určitosť a zrozumiteľnosť žalobného petitu nie sú len formálne, ale sú nevyhnutné pre výsledok konania, teda pre to, aby bolo rozhodnutie vykonateľné a aby mohli nastať účinky žalobcom zamýšľané (I. ÚS 233/97).

17. Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP nie je daný, nakoľko navrhovaným určením žalobcovia nemôžu dosiahnuť odstránenie zistenej spornosti práva užívania k pôde a ohrozenia svojich práv, podaná žaloba je preto procesne neprípustná a z tohto dôvodu nemôže byť úspešná, a preto odvolací súd rozhodol podľa ust. § 388 CSP tak, že napadnutý vyhovujúci rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobcov v 1. a 2. rade zamietol.

18. Nad rámec dôvodov tohto rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné dodať, že žalobcovia v danom spore existenciu právneho titulu zakladajúceho ich právo na užívanie a obhospodarovanie predmetných nehnuteľností v kalendárnom roku 2009 ani len netvrdili, nakoľko svoje oprávnenie výlučne užívať sporné pozemky vyvodzovali zo žiadosti o vyplatenie dotácie na rok 2009 na nimi deklarovanú výmeru obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy a z neexistencie platného nájomného vzťahu, resp. neplatnosti nájomnej zmluvy č. 4115205 zo dňa 31.4.2005 uzatvorenej medzi Slovenským pozemkovým fondom v Bratislave ako prenajímateľom a právnym predchodcom žalovanej I. B. v postavení nájomcu (na dobu určitú do 31.12.2009), ako aj z predbežného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 5C/75/2008-179 zo dňa 10.7.2009, ktorým I. B. bolo zakázané vstupovať a užívať pozemky, ktoré sú predmetom tohto sporu. Samotné tieto skutkové okolnosti a dôkazy podľa názoru odvolacieho súdu však nepreukazujú právny titul znejúci v prospech žalobcov, ktorý by ich oprávňoval na legálne užívanie spornej poľnohospodárskej pôdy v roku 2009.

19. O trovách celého konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a nakoľko zmenil napadnutý rozsudok, priznal plne úspešnej žalovanej nárok na 100 % náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, vydaným po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

2

SpisovaZnacka

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej

veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).